

CAP A UNA CIUTAT ORGANITZADA QUE S'EDUCA

Maria Sastre Sacarés i Francisco Bonnín Sánchez

El Projecte Educatiu que desenvolupa la Federació d'Associacions de Veïns de Palma, a través de l'Associació "AULA CULTURAL", està emmarcat dins el Projecte de la Ciutat que volem, el qual ha estat dissenyat per un conjunt d'entitats ciutadanes, ran de les eleccions municipals de l'any 1991, amb l'objectiu de comprometre les distintes forces polítiques que aspiraven a conformar el consistori de la ciutat de Palma. Es tracta de forces a tenir en compte per tal que el dit disseny es vagi plasmant dins la ciutat, tant a partir de l'execució de plans generals o parcials d'urbanisme com de les intervencions de caire cultural, social i educatiu, per fer la ciutat més humana i més solidària.

Una de les característiques que distingeix aquest projecte educatiu d'altres actuacions

és la seva base territorial, entesa aquesta com el barri on es dona la vida i la relació més directa entre els conciutadans, on es troben i expressen les necessitats educatives de la població i on conflueixen els diferents recursos, tant públics com privats. Aquest espai de vida i relació esdevé un lloc propici i privilegiat per a l'assaig, per part dels discents, del conjunt d'objectius concrets i finals que es fixen per a cada etapa educativa.

Dur a terme una actuació d'aquest tipus només és possible quan en el si de la comunitat on s'ha d'intervenir hi trobam

un grup de base, sensible envers el projecte a realitzar. Si no és així, resulta molt difícil trobar el suport adient i necessari perquè els subjectes, que participen com a discents, es puguin integrar dins un marc mínimament estructurat per exercir el dret a la democràcia cultural: criticar, proposar alternatives, organitzar actes culturals i recreatius, tenir cura de l'enfortiment dels valors de solidaritat, tolerància, igualtat,...

Visita d'alumnes de la Vileta a l'observatori de Costitx.

Aquest grup de base no sempre es manifesta amb el mateix grau de sensibilitat. Per tant, també esdevé una tasca complementària el reforçar, dins cada un dels barris, tant el nivell d'assimilació del projecte com la integració d'un conjunt de tècniques que podran ajudar a fer créixer la seva implantació.

L'especificitat fonamental en la realització d'aquest projecte educatiu situa l'actuació dins un espai de complementarietat respecte a la intervenció de les institucions públiques. És evident que, malgrat s'ofereixi la possibilitat d'obtenir

un reconeixement oficial als estudis realitzats, aquesta qüestió només constitueix un instrument per afavorir la participació social en la construcció d'una ciutat més habitable.

Entre els objectius que volem assolir podem diferenciar els específics dels finals. Els primers s'han establert d'acord amb el grau d'instrucció que presenten els discents que participen a les aules, per tal de facilitar el seu apropament als objectius finals.

Entre els objectius finals hi figuren:

a) Potenciar l'adquisició de coneixements per tal d'augmentar el nivell cultural de les persones adultes dels barris de la nostra ciutat i avançar en el grau d'autonomia i llibertat.

b) Conèixer els elements bàsics de la nostra realitat per saber situar els es-

deveniments del passat, interpretar els fenòmens del present i participar activament en el disseny del futur.

c) Desenvolupar la capacitat de comunicació i de crítica constructiva davant les fonts d'informació existents.

d) Posar a l'abast dels discents els instruments que els permetin l'adquisició d'un raonament lògic i estructurat de problemes i operacions que els facilitin la presa de decisions davant les situacions quotidianes.

e) Desenvolupar els valors i habilitats per aconseguir una autonomia en els dis-

tints contextos: familiar, veïnal, laboral, cultural, social...

f) Potenciar l'ús del català a tots els nivells, amb la finalitat de facilitar la integració de totes les persones dins la nostra Comunitat.

La consecució d'aquests objectius es fonamenta sobre la incidència del treball educatiu en les següents variables:

a) AUTO-CONFIANÇA

A causa de les circumstàncies culturals, educatives i socio-econòmiques, molts dels adults amb mancances educatives bàsiques, pateixen una manca d'auto-confiança que no afavoreix un desenvolupament adient de les seves capacitats.

b) SOCIABILITAT I INTERCULTURALISME

Els fenòmens econòmic-socials han ocasionat moviments migratoris que han influït en la desestructuració de la comunitat; dins un mateix medi o espai urbà han confluït grups de persones de diferents ètnies i cultures, l'estructuració urbana ha afavorit l'individualisme i els sectors que més han acusat aquesta situació han estat aquells que, a nivell social, cultural i psicològic, tenien més mancances.

c) PARTICIPACIÓ

Amb freqüència podem trobar que la població amb un nivell de formació baix protagonitza uns rols de passivitat i d'indiferència en relació als fenòmens socials i culturals del seu entorn.

d) RESPECTE MUTU I SOLIDARITAT

L'avançament en la ciència i en la tècnica no ha anat aparellat amb el desenvolupament dels valors humans i moltes vegades ens trobam amb persones que funcionen amb esquemes psicològics individualistes i de poc respecte cap als altres i al seu entorn.

e) MADURESA CRÍTICA

La manca d'un nivell cultural mínim i el deficient nivell de socialització obstrueixen el desenvolupament d'una visió crític-construïda que permetria una auto-realització i una estructuració social més adequada per donar resposta als

reptes d'una societat pluralista amb canvis continus i accelerats.

Les AA.VV. esdevenen les dinamitzadores i estimuladores perquè aquelles persones amb mancances d'uns instruments bàsics per a la comunicació social, sia aquesta oral o escrita, es decideixin a participar a una aula d'educació de persones adultes, així com en les tasques cultu-

ral que es desenvolupen en el seu entorn.

Així, durant aquest curs, malgrat que el govern municipal PP-UM hagi retirat la seva aportació econòmica per al desenvolupament del projecte, aquest s'està duent a terme a quinze barriades de Palma. Algunes característiques a destacar de la població atesa són les que figuren a les següents Taules:

NIVELL	DONES	HOMES	TOTAL
ALF-NEO	136	47	183
C-1	51	15	66
C-2	88	59	147
C-3	149	120	269
TOTAL	424	241	665

CICLES	SI	NO	TOTALS
C.1	54	14	68
C.2	127	37	164
C.3	245	7	252
TOTALS	426	58	484

CICLES	DONES	HOMES	TOTAL
C-1	43	11	54
C-2	79	48	127
C-3	135	110	245
TOTAL	257	169	426

La retirada dels recursos municipals per al desenvolupament del Projecte Educatiu de la Federació d'Associacions de Veïns de Palma, lluny de constituir un fre per a la continuïtat de la tasca iniciada, ha estat un revulsiu que ha generat una resposta quantitativament i qualitativa molt superior al que s'esperava inicialment. Són unes 55 persones que, com a voluntariat social, col·laboren en les tasques de docència i desenvolupament del projecte. Així mateix s'han establert convenis de col·laboració amb els sindicats de CC.OO. de les Illes, amb UGT i amb l'STEI, com aliats imprescindibles per a la tasca educativa a realitzar i per a l'aprofitament dels recursos humans i materials dels quals disposa la nostra ciutat.

La necessitat d'un estudi metòdic, precís i documentat per anar avaluant l'impacte que la nostra intervenció educativa va produint sobre la població constitueix una constant del treball educatiu d'adults, quan aquest es fa des de l'angle del desenvolupament comunitari.

Sense aquesta garantia, la tasca educativa queda mutilada i corre el risc de promocionar accions sense validesa científica o bé d'actuar demagògicament.

No sempre resulta fàcil avaluar l'impacte que la nostra actuació educativa produeix sobre el conjunt de barris que conformen la ciutat, atès que encara no disposam d'estudis suficients sobre el mateix. És important que el treball educatiu pugui anar aprofundint, a nivell científic, en aquestes qüestions. Aquest aprofundiment permet la millora dels processos educatius i, sobre tot, permetrà tenir en compte variables importants, de les quals pot dependre el resultat positiu o el fracàs d'una iniciativa educativa.

Amb això volem dir que es dona importància a la realització, per la nostra part, de tots els contactes i relacions amb entitats i centres d'estudis, interns i externs al barri, per poder anar duent a terme, amb continuïtat, una investigació científica que vagi enriquint el nostre projecte educatiu. Tenim voluntat d'ampliar

les nostres capacitats de comprensió de la realitat sòcio-educativa dels barris de Palma, gràcies a aportacions tècnico-científiques de recursos existents, però que poques vegades s'utilitzen en aquest sentit.

Per aquest motiu també es va crear el 92 el **CONSELL CIENTÍFIC** com a instrument que supervisi el desenvolupament del projecte educatiu de persones adultes de la F.AA.VV. de Palma.

Per una altra banda, dins aquesta línia de treball educatiu des del vessant d'investigació participativa, pensam en la importància i la riquesa que comporta la capacitat de reflexió dels discents quan, en lloc de ser objecte d'investigació, passen a ser subjectes investigadors de la seva pròpia realitat i del seu entorn per tal de cercar sortides i alternatives als problemes que els afecten i a les necessitats que tenen. Aquesta és una de les característiques del treball que oferim amb aquest

projecte per tal que els discents deixin de ser observadors muts i passius del que passa i dipositaris del saber que els educadors els transmeten, per passar a ser persones reflexives i capaces d'entendre millor el seu entorn per millorar-lo. Aquest es també el sentit de les avaluacions amb totes les persones implicades amb el projecte.

No parlem, per tant, només d'una "ciutat educativa" que de forma inconscient va influïnt en la convivència dels que l'habiten, sinó que hi afegim l'acció voluntària i planificada de les organitzacions veïnals que, a partir de la seva concepció global de l'educació com aprenentatge per l'acció, van creant processos educatius permanents on les ciutadanes i ciutadans van exercint el seu dret a l'educació i a la cultura, a construir la seva pròpia ciutat en definitiva. □

Més de 10.000 residents* ja han escollit

Viatges i sa Tramuntana

Per qualitat:

...d'ofertes
...de serveis
...d'informació

Carrer 31 de desembre, 12
Tel: 204600. Fax: 204450
Palma de Mallorca

*Dades corresponents a la temporada 91